

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชน อยู่เย็น เป็นสุข
ผู้วิจัย	สิริกร บุญสังข์ ¹ , วรรณษา แสนลำ ² , นัฏฐา มณฑล ² , และนิตยา ปุรุกระโทก ¹
หน่วยงาน	¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ² สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปีที่ทำวิจัยเสร็จ	พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชุมชนต้นแบบในการนำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าและแม่บ้านครอบครัวตัวอย่างในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกในชุมชน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์และแนวทางการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลักและใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการพึ่งตนเองของชุมชนต้นแบบในการนำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข จากการศึกษาพบว่าชุมชนบ้านสระแพศ เป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโนนสูง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยชาวบ้านร่วมกันให้ความหมายของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียง คือ “การดำเนินชีวิตในกระแสบริโภคนิยม และการโฆษณาชวนเชื่อให้ซื้อสินค้าต่างๆ คนในชุมชนจะต้องลดรายจ่าย ลดความฟุ่มเฟือย สร้างรายได้ และครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้” โดยรูปแบบของการพึ่งตนเองของชุมชนมี 2 ระดับคือ

1.1 ความพอเพียงระดับครัวเรือน คือ ครอบครัวอบอุ่น ลดรายจ่าย ลดความฟุ่มเฟือย สร้างรายได้ในครัวเรือน มีแนวทางคือ ทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้เห็นรายรับ การปลูกผักสวนครัวเพื่อบริโภคในครัวเรือน ส่วนที่เหลือนำไปขายสร้างรายได้ และการผลิตของใช้ในครัวเรือน

1.2 ความพอเพียงระดับชุมชน มีรูปแบบการพึ่งตนเองโดยการนำเอาแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีกลุ่มต่างๆ จำนวน 12 กลุ่มโดยแบ่งประเภทการจัดตั้งกลุ่มออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1) กลุ่มประเภทสวัสดิการชุมชน ได้แก่ กลุ่มฌาปนกิจ ร้านค้าชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน

2) กลุ่มประเภทองค์กรการเงิน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3) กลุ่มประเภทการพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเย็บผ้ากลุ่มกองทุนข้าว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน กลุ่มพันธุ์ข้าว

4) กลุ่มธุรกิจชุมชน ได้แก่ โรงสีข้าว

2. แนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข ผลจากการศึกษามีข้อค้นพบดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขระดับครัวเรือนคือ 1) สร้างจิตสำนึกประการณรงค์ สร้างภูมิคุ้มกันให้สมาชิกในครัวเรือน ชยัน ประหยัด อุดออม ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่หาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง 2) เพิ่มทางเลือกในการทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน และการลดต้นทุนการผลิต หรือทุนในการประกอบอาชีพอื่นๆ 3) สร้างอาชีพเสริมให้แต่ละครัวเรือนมีรายได้เสริมในช่วงฤดูแล้ง 4) การแก้ไขปัญหาดินเค็ม น้ำกร่อย และการขาดแคลนน้ำ

2.2 แนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขระดับชุมชนควรมีการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพ ได้แก่ 1) การร่วมกลุ่มเพื่อร่วมกันพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างครบวงจร 2) การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันทำปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต 3) พัฒนาโรงสีข้าวชุมชนให้เป็นธุรกิจชุมชนสามารถแปรรูปผลผลิตโดยชุมชน

Title A Community Model Development Applying the Idea of Sufficiency Economy for Happiness Community

Researcher Sirikorn Boonsang¹ Wannasa Sanlum² Nutta Monthon² and Nittaya Prukratok¹

Institute ¹Faculty of Humanity and Social Science, ² Research and Development Institute, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Year 2015

Abstract

Development of Community Model by Applying the Idea of Sufficiency Economy for Community Happiness is aimed to study community model applying the Sufficiency Economy of his majesty the king idea to apply for happiness community and to find a guideline for community model developing. The target group by a population and the information user by a development community educator, headman, assistant headman, village committee, head and housewife model applying the sufficiency economy village and community members were selected as the purposive sampling. This research tools are the Questionnaire Guideline and Group Conversation Guideline. The data analysis is the Qualitative Study of Content Analysis which is in the Principle and using the Data Triangulation. The result of this research were as follows:

1. Way of self sufficiency of community model applying the idea of Sufficiency Economy for happiness community

The study found that Ban Sra-taed community is the model of the Sufficiency Economy supporting by Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, the Community Development Office, Non Sung District since 2010 by people together telling the word "Sufficiency Economy" which is "To live in consumerisms and product advertisements, people in society have to reduce expense and luxury product but make an income and individual family." The template of self sufficiency of community has 2 levels:

1.1 Sufficiency of Family Level as lively family is to reduce expense and luxury product but make an income for family and also make a guideline to make a household account, planting a vegetable for family and each to buy for family's income and making tools for family.

1.2 Sufficiency of Community Level there are self sufficiency templates applying his majesty the king idea "Sufficiency Economy" which is to make 12 groups to help each other and divided by being categories that were as follows:

- 1) Group for Community Welfare: Cremation Group, Community Store and Mother Earth's Fund. (Mae Kong Paen Din)
- 2) Group for Financial Organization: Hosing Fund and Group Savings for Production.
- 3) Group for Occupation Development: Famer Group, Fabric Group, Group of Rice Fund, Group of Livestock for Chicken, Group for Economic Community Learning Center and Rice Genetic Group.
- 4) Group for Community Business : Rice Mill.

2. Way of A Community Model Development Applying the Idea of Sufficiency Economy for Happiness Community

The result of this research were found as follows:

2.1 Way of A Community Model Development Applying the Idea of Sufficiency Economy for Happiness Community in family level:

- 1) Awareness as if Campaign; making immunity to family: diligent, saving, honest, discipline and to find knowledge for self development.
- 2) Optional Increasing for an Outcome Reducing Activity in Dairy Life and Decreasing Producing Cost or Capital for Occupation.
- 3) Create Enhancing Occupation in Family Supporting in Dry Season.
- 4) Solving for Alkaline Soil, Blackish Water and Lack of Water.

2.2 Way of A Community Model Development Applying the Idea of Sufficiency Economy for Happiness Community in community level:

- 1) Group together for Rice Genetic Seeds Completely Development.
- 2) Group together for Taking Fertilizer to Reduce Product Cost.
- 3) Developing Community Rice Mill Being Community Business Which Can Process Product by Community.